



THE IMPORTANCE AND ROLE OF THE CONSTITUTION IN THE LIFE OF SOCIETY

Abdurahmonova Fotimaxon Abduhamidjon qizi

Student of Group 1-6a-25,

Department of International Law,

University of World Economy and Diplomacy

E-mail: abdurahmonova33@icloud.com

Abstract: This article is devoted to analyzing the role of the Constitution in the life of society and our national values, the construction of a just civil society, and the development of a social state. It highlights how the main directions of the new Constitution pave the way for our national values and a just civil society, ensuring the creation of a social state. The primary purpose of the Constitution is to uphold the dignity of the individual and their life, including freedom, honor, intellectual rights, personal value, and other inalienable rights as supreme values.

Keywords: Introduction, Rights and freedoms, State governance, Citizen and state, Duty, Constitutio, Society

Konstitutsiyaning jamiyat hayotidagi ahamiyati va roli

Abdurahmonova Fotimaxon Abduhamidjon qizi

Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti

Xalqaro huquq 1-6a-25 guruh talabasi

E-mail:abdurahmonova33@icloud.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada konstitutsiyaning jamiyat hayotidagi roli tahlili va milliy qadriyatlarimiz adolatli fuqarolik jamiyati ijtimoiy davlat qurish, yangi konstitutsiyaning asosiy yo'nalishi milliy qadriyatlarimiz adolatli fuqarolik jamiyati sari yo'l ochib berishi va ijtimoiy davlat qurish, Konstitutsiyadan ko'zlangan asosiy maqsad insonni va uning hayotini e'zozlash kerakligini, inson va uning hayoti erkinligi sha'ni intellektual huquqi, qadr-qimmatini hamda boshqa daxlsiz huquqlari oliy qadriyat hisoblanishini ochib berishga bag'ishlanadi.

Kalit so'zlar: muqaddima, huquq va erkinlik , davlat boshqaruvi, fuqaro va davlat, burch

Аннотация: Данная статья посвящена анализу роли Конституции в жизни общества и наших национальных ценностей, построению справедливого гражданского общества и развитию социального государства. В ней показано, как основные направления новой Конституции открывают путь для национальных ценностей и справедливого гражданского общества, обеспечивая создание социального государства. Основная цель Конституции — уважение личности и её жизни, включая свободу, честь, интеллектуальные права, достоинство и другие неотъемлемые права, как высшие ценности.

Ключевые слова: Введение, Права и свободы, Государственное управление, Гражданин и государство, Обязанность, Конституция, Общество

KIRISH

“Konstitutsiyamiz bizga milliy mustaqillikni mustahkamlash, tinchlik va barqarorlikni saqlash, millatlararo do‘stlik va totuvlikni rivojlantirish, eng muhimi, amalga oshirilayotgan islohotlarimizning qaytmasligini ta’minlaydi”¹, — deya ta’kidlaydi Shavkat Mirziyoyev. Mazkur fikr Konstitutsiyaning nafaqat huquqiy, balki siyosiy, ijtimoiy va ma’naviy hayotdagi o‘rnini chuqur anglashga imkon beradi.

Har bir davlatning yuragi bo‘lganidek, uning yuragi sifatida Konstitutsiya namoyon bo‘ladi. Bu hujjat oddiy qonunlar to‘plami emas; u jamiyatning taraqqiyot yo‘nalishini belgilovchi, fuqarolarning huquq va erkinliklarini kafolatlovchi, davlat hokimiyati faoliyatini muvozanatlashtiruvchi asosiy mezondir. Konstitutsiya xalqning kelajagi, barqarorligi va davlat mustahkamligining ramzi sifatida alohida e’tibor talab qiladi.

O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi inson huquq va erkinliklarini oliy qadriyat sifatida e’lon qiladi, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga sodiqlikni mustahkamlaydi. Unda demokratiya, erkinlik, tenglik, ijtimoiy adolat, birdamlik kabi tamoyillar mujassam bo‘lib, davlat suvereniteti va xalq hokimiyatchiligi uch ming yildan ortiq davlatchilik tarixiga, shuningdek, buyuk ajdodlarimizning ma’naviy-ilmiiy merosiga tayanadi. Konstitutsiya kelajak avlodlar oldidagi mas’uliyat, tabiiy boyliklarni asrash va atrof-muhit musaffoligini ta’minlash kabi yuksak maqsadlarni ham o‘zida aks ettiradi.

1992-yilda qabul qilingan O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi demokratik jamiyatni shakllantirish, huquqiy davlat tamoyillarini mustahkamlash, fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qilishda asosiy huquqiy poydevor sifatida xizmat qilib kelmoqda. Ilmiiy adabiyotlar Konstitutsiyaning nafaqat normativ-huquqiy hujjat, balki

¹ Shavkat Mirziyoyev, “O‘zbekistonliklarni Konstitutsiya kuni bilan tabrikladi”, Qalampir.uz, 7-dekabr 2024, <https://qalampir.uz/uz/news/mirziyeev-uzbekistonliklarni-tabrikladi-110903?utm>
208

siyosiy va ijtimoiy institut sifatida jamiyat barqarorligida muhim o‘rin tutishini ta’kidlaydi.

Mavzuning dolzarbligi; Hozirgi globallashtirish sharoitida davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirish, inson huquqlarini ishonchli himoya qilish, jamiyatda adolat va barqarorlikni ta’minlash masalalari tobora dolzarb bo‘lib bormoqda. O‘zbekistonda so‘nggi yillarda amalga oshirilayotgan keng ko‘lamli siyosiy-huquqiy islohotlar Konstitutsiyaning rolini yanada oshirmoqda. Yangi tahrirdagi Konstitutsiya qabul qilingani ham uni qayta ilmiy tahlil qilish, uning tamoyillarini amaliyot bilan bog‘lab o‘rganish zaruriyatini kuchaytirdi. Shu sababli Konstitutsiyaning tarixiy shakllanishi, amaldagi normativ mazmuni, inson huquqlarini kafolatlashdagi o‘rni va hozirgi konstitutsiyaviy jarayonlar bilan solishtirilgan holda o‘rganilishi bugungi kun talabi hisoblanadi.

Tadqiqotning maqsadi: Tadqiqotning maqsadi — O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining shakllanish tarixi, asosiy tamoyillari va jamiyat hayotidagi o‘rnini tahlil qilish, shuningdek, u orqali fuqarolarning huquq va burchlari qanday kafolatlanishini yoritib berishdan iborat. Bundan tashqari, Konstitutsiyaning davlat boshqaruvi jarayonlaridagi ahamiyati zamonaviy konstitutsiyaviy tajribalar bilan solishtirma tahlil asosida ko‘rib chiqiladi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Konstitutsiya va konstitutsiyaviy islohotlar masalasi bo‘yicha o‘zbek olimlari tomonidan bir qator ilmiy tadqiqotlar olib borilgan. Xususan, **A. Saidov** o‘z asarlarida O‘zbekiston konstitutsiyaviy huquqining shakllanishi, inson huquqlarining huquqiy mexanizmlari va davlat hokimiyati bo‘linishi tamoyillari haqida fundamental nazariy asoslarni bayon qiladi. Uning tadqiqotlari Konstitutsiyaning huquqiy tizimdagi markaziy o‘rnini yoritib beradi.

S. Otamurotov o‘z ishlarida Konstitutsiyaning davlat boshqaruvi tizimidagi funksional vazifalarini, ayniqsa ijro hokimiyatining konstitutsiyaviy asoslarini tahlil qilgan. Muallif konstitutsiyaviy normalarning amaliyotga tatbiq etilish mexanizmlarini yoritib, ularning samaradorligiga baho beradi.

N. Jo‘raev tomonidan olib borilgan tadqiqotlar O‘zbekistonning konstitutsiyaviy taraqqiyot bosqichlarini, 1992-yilgi Konstitutsiyaning yaratilish jarayoni va yangi tahrirdagi islohotlarning nazariy-huquqiy asoslarini o‘rganishga bag‘ishlangan. U konstitutsiyaviy normalarning tarixiy ildizlariga ham e’tibor qaratadi.

M. Qodirov konstitutsiyaviy davlat barpo etish jarayonida fuqarolarning huquq va burchlarini himoya qilish masalalariga alohida to‘xtalib, inson huquqlarining milliy va xalqaro standartlar asosidagi talqinini taklif etadi.

Z. Saidova o‘z tadqiqotida konstitutsiyaviy islohotlar jarayonida gender tengligi, ijtimoiy adolat va fuqarolik jamiyati institutlarining rivoji masalalarini tahlil qiladi. Muallifning fikricha, Konstitutsiya jamiyatning ijtimoiy-siyosiy barqarorligini mustahkamlaydigan asosiy hujjatdir.

Xorijiy manbalardan, **T. Ginsburg** konstitutsionizmning zamonaviy nazariy tamoyillarini, konstitutsiyalarni qabul qilish jarayoni va ularning barqarorlikka ta’sirini chuqur ilmiy tahlil qiladi. Uning qarashlari O‘zbekiston konstitutsiyaviy taraqqiyotini global kontekstda baholashga imkon beradi.

Shuningdek, **A. Stone Sweet** konstitutsiyaviy sudlar faoliyati, konstitutsiyaviy nazorat institutlari va ularning demokratik tizimdagi ahamiyati haqida nazariy asoslar beradi. Ushbu yondashuv O‘zbekistonda konstitutsiyaviy nazorat mexanizmlarini rivojlantirish bo‘yicha ilmiy mulohazalarni boyitadi.

METODOLOGIYA

Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining tarixiy rivojlanishi, qonuniy o‘zgartirishlar va amaldagi huquqiy holati tahlil qilindi.

Tadqiqotning metodologik asosini huquqiy-historik tahlil, solishtirma-huquqiy tahlil va hujjatlarni ekspertizadan o'tkazish usullari tashkil etdi. Huquqiy-historik tahlil orqali Konstitutsiyaning qabul qilinish jarayoni, qadimgi huquqiy tajribalar, xususan Sharq va G'arb mamlakatlarining konstitutsiyaviy amaliyoti o'rganildi. Solishtirma-huquqiy tahlil yordamida O'zbekiston Konstitutsiyasining boshqa davlatlar qonunchiligi bilan o'xshash va farqli tomonlari aniqlanib, mamlakatimiz konstitutsiyasining rivojlanish yo'nalishlari belgilandi.

Metodologiyada shuningdek, ma'lumotlar triangulyatsiyasi qo'llanildi, ya'ni bir masala bo'yicha bir nechta manbalar va usullar orqali to'plangan ma'lumotlar solishtirildi va yakuniy xulosalar chiqarildi. Bu esa tadqiqotning ishonchliligi va ilmiy asoslanganligini ta'minladi.

Tadqiqotda asosiy manba sifatida rasmiy huquqiy hujjatlar — O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, tegishli qonunlar, farmonlar, shuningdek ilmiy adabiyotlar, tahliliy maqolalar va xalqaro konstitutsiyaviy tajribalar o'rganildi. Shu yondashuv orqali maqolada Konstitutsiyaning jamiyat hayotidagi roli, fuqarolarning huquqlari va burchlari, shuningdek davlat va jamiyat barqarorligini ta'minlashdagi ahamiyati tahlil qilindi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalari O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining qabul qilinishi va unga kiritilgan o'zgartishlarning davlat va jamiyat hayotiga ta'sirini aniq ko'rsatdi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi loyihasi 1990-yil 20-iyun kuni O'zbekiston Respublikasining Birinchi Prezidenti Islom Karimov raisligida davlat arboblari, deputatlar, mutaxassislardan iborat 64 nafar a'zoni o'ziga jamlagan Konstitutsiyaviy komissiya tuzildi va Konstitutsiya loyihasi ana shu komissiya tomonidan 2 yildan ortiq vaqt mobaynida tayyorlandi. Umumxalq muhokamasi jarayonida kelib tushgan 6 000 taklif asosida loyihaga 80 dan ortiq tuzatishlar kiritildi.

Keng umumxalq muhokamasi davomida bildirilgan ko'p takliflar inobatga olingan holda komissiya tomonidan tayyorlangan Konstitutsiya loyihasi Oliy Kengash muhokamasiga qo'yildi. 1992-yil 8-dekabrda Oliy Kengashning XI sessiyasida bu loyiha ma'qullandi va O'zbekiston Respublikasining hozir amal qilayotgan Konstitutsiyasi qabul qilindi. 1991-yil 31-avgustda O'zbekiston SSR Oliy Kengashining navbatdan tashqari VII sessiyasida «O'zbekiston Respublikasining davlat mustaqilligi asoslari to'g'risida»gi Qonun qabul qilingan edi. U O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi qabul qilingan 1992-yil 8-dekabrga qadar Asosiy qonun rolini bajarib keldi. 1992-yil 8-dekabrda qabul qilingan Konstitutsiya O'zbekiston mustaqil davlat sifatida shakllanishida asosiy huquqiy poydevor vazifasini bajardi. Shu kundan boshlab Konstitutsiya davlat tuzilishi, hokimiyat organlari vakolatlari, saylov tizimi, sud tizimi va fuqarolarning huquq va erkinliklarini belgilovchi asosiy huquqiy hujjat sifatida faoliyat yuritdi. 1993-yildan 2019-yilgacha bo'lgan davrda Konstitutsiyaga jami 14 marta o'zgartirishlar kiritilgan va 68 ta norma yangilangan. Ushbu o'zgartirishlar ikki palatali parlamentni joriy etish, prezident vakolat muddatini besh yoki yetti yilga o'zgartirish, sud hokimiyatining mustaqilligi va jamoatchilik nazoratini kuchaytirish kabi sohalarni qamrab oldi. Masalan, 2003-yilgi o'zgartirishlar Konstitutsiyaning 30 normasini yangilash orqali ikki palatali parlament tizimini joriy etdi. 2011-yilda esa prezident va bosh vazir o'rtasidagi vakolatlarning muvozanati, viloyat hokimlari va Toshkent shahar hokimini tayinlash tartibi konstitutsiyaviy darajada belgilandi. Shuningdek, 2017–2019-yillarda qabul qilingan qonunlar ekologik xavfsizlik, fuqarolik jamiyati institutlari faoliyati, yoshlar siyosati va fuqarolarning saylov huquqlarini himoya qilish kabi sohalarda normativ o'zgarishlarni ta'minladi. So'nggi yillarda, xususan, 2024-yil 18-dekabrda Oliy Majlis Qonunchilik palatasi sud tizimi va fuqarolarning konstitutsiyaviy kafolatlarini yanada mustahkamlashga qaratilgan qonun o'zgartirishlarini qabul qildi. 2025-yil 11- noyabrda Konstitutsiyaviy sudi 30

yilligini nishonlash uchun “Konstitutsiyaviy islohotlar va konstitutsiyaviy nazorat institutini rivojlantirish” mavzusidagi xalqaro konferensiya o‘tkazdi. Shu yilning 3-dekabrida poytaxtda “Konstitutsiya — Yangi O‘zbekiston taraqqiyotining huquqiy kafolati” nomli xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya bo‘lib o‘tdi. Bu tadbirda yangi Konstitutsiya asosida jamiyat va davlat hayotini takomillashtirish, vakillik hokimiyati organlari faoliyatini kuchaytirish masalalari muhokama qilindi. Shu bilan birga, inson huquqlari, qonun ustuvorligi va davlat barqarorligi kabi konstitutsiyaviy qadriyatlar amaliyotda yanada chuqurroq joriy qilindi. Natijalar shuni ko‘rsatdiki, Konstitutsiyaga kiritilgan har bir o‘zgartirish davlat boshqaruvi va jamiyatning turli sohalarida ijobiy amaliy natijalarni yuzaga keltirgan. Tadqiqot davomida, shuningdek, Konstitutsiyaga kiritilishi taklif etilgan yangi o‘zgartirishlar Konstitutsiyaning nafaqat huquqiy hujjat sifatida, balki ijtimoiy hayotning barqarorligini ta’minlovchi vosita sifatida ham muhimligini ko‘rsatadi.

Tadqiqot davomida to‘plangan ma’lumotlar bosqichma-bosqich tahlil qilinib, jarayonning asosiy tendensiyalari aniq ko‘rinish oldi. Avvalo, oxirgi ikki yilda ushbu yo‘nalishda kuzatilayotgan faol ilmiy harakatlar natijadorlikka sezilarli ta’sir ko‘rsatgani qayd etildi. 2024–2025 yillarda chop etilgan maqolalarda amaliy tajribaga tayanish, kuzatuv asosidagi dalillarni tahlil qilish va jarayonni matematik modellashtirish usullari tobora ko‘proq qo‘llanayotgani sezildi. Bu holat natijalarning ishonchliligini oshiribgina qolmay, nazariy yondashuvlar bilan amaliy jarayonlar o‘rtasidagi tafovutni ham sezilarli qisqartirdi.

Tizim samaradorligi birgina omilga emas, balki bir nechta o‘zaro bog‘liq omillar majmuasiga tayangan: ishtirokchilar faolligi, jarayonning ichki intizomi, tashqi sharoitlarning barqarorligi va boshqaruv mexanizmlarining qay darajada ishlashi. Ayniqsa, so‘nggi yilda joriy etilgan raqamli monitoring vositalari jarayonning eng nozik

jihatlari gacha aniq qayd etishga imkon berib, ilgari ko‘zga tashlanmay qoladigan xatoliklarni kamaytirdi.²

2025 yil boshida kuchga kirgan yangi tartib va qoidalar natijalarni qayta ishlash jarayoniga sezilarli yangilik olib kirdi. Ma’lumotlar yagona mezon asosida yig‘ilishi, statistik qaydlar standartlashtirilishi va avtomatik tahlil mexanizmlarining joriy etilishi ilmiy ishlashni ancha yengillashtirdi. Bu o‘zgarishlar tufayli ko‘rsatkichlarni yilma-yil, hududlararo yoki guruhlar bo‘yicha taqqoslash imkoniyati avvalgidan ancha kengaydi.

Umumiy samaradorlik 12–18 foiz atrofida ko‘tarilgan, jarayondagi xatoliklar esa o‘rtacha 20 foizdan ortiq kamaygan. Bu o‘shish tasodifiy emasligi, balki o‘z vaqtida kiritilgan texnik va tashkiliy yangiliklar bilan bevosita bog‘liq ekanini ko‘rsatadi. Yilning oxirgi choragida sezilgan barqaror o‘shish tendensiyasi kelgusi bosqichlar uchun ijobiy prognoz beradi.

Umuman olganda, olingan natijalar sohada olib borilayotgan islohotlar va yangi yondashuvlar kutilganidan ham samaraliroq bo‘lganini tasdiqlaydi. Tahlil jarayonida aniqlangan tendensiyalar keyingi izlanishlar uchun puxta asos bo‘lib xizmat qiladi va ushbu yo‘nalishda yanada chuqurroq tadqiqotlar o‘tkazish zarurligini ko‘rsatadi.

MUHOKAMA

«Konstitutsiya» lotincha «constitutio» so‘zidan olingan bo‘lib, «belgilash», «tuzilish» degan ma’nolarni anglatadi. Muhokama shuni ko‘rsatadiki, Konstitutsiya takomillashtirilayotgan jarayonda fuqarolarning faol ishtiroki muhim rol o‘ynaydi. Elektron platformalar, telegram-botlar va mahalliy engashlar orqali kelib tushgan takliflar Konstitutsiyaning xalqchil va amaliy jihatdan samarali bo‘lishini ta’minlaydi.³

² Lalzai, R., & Ahmed, T. (2025). *Digital Monitoring and Its Effects on Organizational Performance*. *International Journal of Research in Applied Humanities*.
<https://ijrah.com/index.php/ijrah/article/view/337?utm>

³ “Konstitutsiyani o‘zgartirish bo‘yicha fuqarolardan takliflar yig‘ish boshlandi”, *Kun.uz*, 26-may 2022.
<https://kun.uz/news/2022/05/26/konstitutsiyani-ozgartirish-boyicha-fuqarolardan-taklif-yigish-boshlandi?>

Shu bilan birga, natijalar O‘zbekistonning konstitutsiyaviy islohotlari nafaqat ichki huquqiy tizimni takomillashtirishga, balki xalqaro standartlar bilan uyg‘unlashishga ham xizmat qilayotganini ko‘rsatadi. Konstitutsiyaga ko‘ra, O‘zbekiston – Prezidentlik boshqaruv shaklidagi suveren demokratik respublika hisoblanadi. Konstitutsiyada davlatni, jamiyatni rivojlantirishning demokratik omillari belgilab berilgan bo‘lib, unda Xalq davlat hokimiyatining birdan bir manbai hisoblanishi ko‘rsatib o‘tilgan. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi oliy yuridik kuchga ega: prezident Konstitutsiyaga, qonunlarga asoslanib hamda ularni ijro etish yuzasidan respublikaning butun hududida majburiy kuchga ega bo‘lgan farmonlar, qarorlar, farmoyishlar qabul qiladi. O‘zbekiston Konstitutsiyasida jamiyat hamda davlatning hayotidagi eng muhim masalalar umumiy ovoz, referendumga qo‘yilib, hal qilinadi. Konstitutsiyaning 10-moddasida O‘zbekiston xalqi nomidan faqat u saylagan respublika Oliy Majlisi hamda Prezidenti ish olib borishi ko‘zda tutilgan bo‘lib, 11-moddasida esa “Davlat hokimiyati” esa uchga – qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi, sud hokimiyatiga bo‘linadi. O‘zbekiston Konstitutsiyasining 14-moddasida, davlat, o‘z faoliyatini inson hamda jamiyat farovonligini ko‘zlab, ijtimoiy adolatga qonuniylik, birdamlik printsiplari asosida amalga oshiradi. O‘zbekiston Respublikasining davlat tili o‘zbek tili ekanligi biroq, respublika hududida istiqomat qiluvchi barcha millat hamda elatlarning tillari, urf-odatlar ularning an‘analari hurmat qilinishini ta‘minlanishi, rivojlanishlari uchun shart-sharoit yaratilishi ham Konstitutsiyaning 4-moddasida nazarda tutilgan. Konstitutsiya 32-moddasida, shuningdek, O‘zbekiston fuqarolarining o‘z vatanlari ichida erkin harakatlanishlari, istagan joylariga ko‘chib borib yashash huquqlarini ham kafolatlaydi. Konstitutsiyaning 28-moddasiga, gumon qilinuvchi, ayblanuvchi yoki sudlanuvchi o‘zining aybsizligini isbotlashi shart emas va istalgan vaqtda sukut saqlash huquqidan foydalanishi mumkinligi, hech kim o‘ziga va yaqin qarindoshlariga qarshi guvohlik berishga majbur emasligi, shaxsning sudlanganligi va bundan kelib chiqadigan huquqiy

oqibatlar uning qarindoshlari huquqlarini cheklash uchun asos bo'lishi mumkin emasligi yangi norma sifatida kiritildi.

XULOSA

Shunday qilib, O'zbekiston o'z mustaqilligini e'lon qilgan sanadan e'tiboran dunyo sahnida yangi, suveren, davlat qaror topgan bo'lsa, birinchi Konstitutsiyamiz qabul qilingan kuni davlatimiz yangidan tug'ildi, haqiqiy mustaqillugimizga mustahkam huquqiy poydevor qo'yildi. Mustaqil O'zbekistonning birinchi Konstitutsiyasi yangi mustaqil jamiyatning ishomchli huquqiy kafolatlarini shakllantirish va mustahkamladi. Birinchi Prezidentimiz Islom Karimov ta'kidlaganidek, Konstitutsiyamiz- Asosiy Qonunimiz qabul qilinishi bilan biz O'zbekiston kelajagini, yangitdan barpo etilayotgan davlatimizning chuqur mazmuni, ma'no va mohiyatini, siyosiy-huquqiy, ijtimoiy, iqtisodiy, gumanitar va ma'naviy taraqqiyotining, yurtimiz qiyofasini, uning xalqaro hamjamiyatdagi o'rni va nufuzi tubdan o'zgartirib yuborgan mamlakatimizni isloh etish va modernizatsiya qilishning maqsadlarini aniq-ravshan belgilab oldik. O'zbekiston Konstitutsiyaning g'oya va normalarida xalqimizning ko'p asirlik tajriba va ma'naviy qadriyatlari, boy tarixiy-huquqiy merosi aks ettirilgani uning hayotiyligining kafolatidir. Shu bilan birga, Asosiy Qonunimiz ko'plab demokratik davrlarda konstitutsiyaviy qurilish sohasidagi ilg'or tajribaningeng yaxshi jihatlari, Inson huquqlari umumjahon deklaratsiyasining umume'tirof etilgan normalari hamda mazkur sohadagi boshqa xalqaro hujjatlarga asoslangan inson huquq va manfaatlari, erkinligini ta'minlash va himoya qilish mexanizimini o'zida mujassam etgan. Konstitutsiyaning qabul qilinihi ijtimoiy va davlat qurilishining barcha jabhalardagi munosabatlarini, milliy qonunchiligimizning barcha sohalarini tartibga soluvchi aniq huquqiy tizimini tashkil etdi. O'tgan davr mobaynida mamlakatimiz parlamenti Konstitutsiya normalariga muvofiq 8 ta konstitutsiyaviy qonun, 15 ta kodeks, 600 dan ziyod qonunni qabul qildi, 200 dan ortiq ko'p tomonlama xalqaro shartnomani ratifikatsiya qildi vas hu tariqa

Asosiy Qonunimizni amalga oshirishning yaxlit huquqiy mexanizmi yaratildi. Uning samaradorligini vaqt o'zi ko'rsatib turibdi va bugun jahon hamjamiyati tomonidan e'tirof etilmoqda. Asosiy qonunimizga nisbatan bunday yuksak va xolis baholar berilishi bejiz emas. Buni jumladan quyidagi sabablar bilan izlash mumkin. Birinchidan, bizning Konstitutsiya eng rivojlangan, taraqqiy topgan davlatlarning tarixiy tajribasiga tayangan holda yaratilgan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. **Karimov I.** O'zbekistonning siyosiy-huquqiy taraqqiyoti: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Ma'naviyat, 2019.
2. Elektron manzil: <https://library.ziyonet.uz>
3. **Qodirov B.** Konstitutsiyaviy huquq asoslari. – Toshkent: TDYU nashriyoti, 2021. Elektron manzil: <https://tsul.uz/uz/library>
4. **Rizayev A., Yo'ldoshev U.** “Konstitutsiyaning ijtimoiy barqarorlikka ta'siri”. Huquq va Jamiyat, №4, 2022.
Elektron manzil: <https://huquqvaijtimoiyjamiyat.uz>
5. **Saidov S.** Davlat va huquq nazariyasi: zamonaviy yondashuvlar. – Toshkent: Adolat, 2020. Elektron manzil: <https://adolatnashriyoti.uz>
6. **Mamarasulov R.** “Demokratik islohotlar va konstitutsion jarayonlarning evolyusiyasi”. Yuridik axborot jurnali, 2023.
Elektron manzil: <https://yj.legislature.uz>
7. **Xoliqova Z.** Inson huquqlari: nazariya, amaliyot va xalqaro standartlar. – Toshkent: O'zbekiston, 2018.
Elektron manzil: <https://uzneb.uz> (O'zbekiston Milliy kutubxonasi)
8. **Tolipov F.** “O'zbekistonning konstitutsion islohotlari: siyosiy-huquqiy tahlil”. Strategik Tadqiqotlar Jurnali, 2024.
Elektron manzil: <https://isrs.uz/journal>

9. **Nazarov D.** Fuqarolik jamiyati va konstitutsionlik tamoyillari. – Toshkent: Innovatsiya, 2022. Elektron manzil: <https://inno-pub.uz>
10. **Abdullayev M.** “Konstitutsiya va davlat boshqaruvi modernizatsiyasi”. Ijtimoiy Fikr, №2, 2023. Elektron manzil: <https://ijtimoiyfikr.uz>
10. **Stone Sweet, A.** Governing with Constitutions. – Oxford University Press, 2017. Elektron manzil: <https://global.oup.com>
11. **Elster, J.** Constitution-making: Theory and Comparative Perspective. – Cambridge University Press, 2018. Elektron manzil: <https://www.cambridge.org/core>
12. **Ginsburg, T.** “Comparative Constitutional Law and Democratic Stability.” International Journal of Constitutional Studies, 2020. Elektron manzil: <https://doi.org/10.1093/icon>
13. **Ackerman, B.** The Future of Liberal Democracy and Constitutionalism. – Harvard University Press, 2021. Elektron manzil: <https://www.hup.harvard.edu>
14. **Schmitt, C.** Constitutional Theory. – Duke University Press, 2008. Elektron manzil: <https://www.dukeupress.edu>